

Narod iz Ezopotamije

Danas smo na času radili pjesmu Mesto ljubavi,
mjesto smrti hrvatskoga pjesnika Zlatka Tomičića.
Pjesma glasi ovako:

Ovdje je umro moj did,
na ovoj njivi, ovom kamenu.

Daj, Bože da i moj otac
svojim mrtvim tijelom
sastavi ovu zemlju;
da nigdje ne padne
gdje mu nije dato.

Ljubim to mjesto čiste ljubavi,
mjesto spokojne smrti,
kao što se ljube krv i zlato.

Ovdje su svi moji stajali
u snu i u gladi,
u zavjetu kruha i vina.

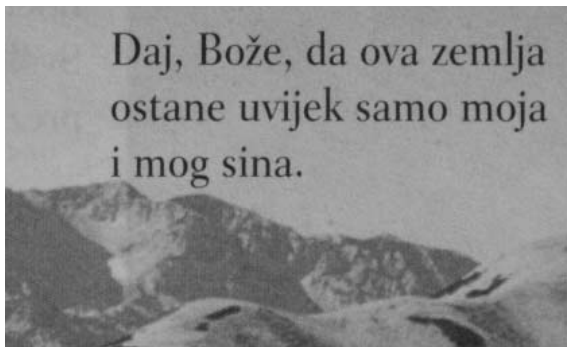
Daj, Bože da ova zemlja
ostane uvijek samo moja
i mog sina.

Kad smo pročitali pjesmu nastavnik je kazao da ćemo je analizirati kiticu po kiticu. Pitao nas je što se kazuje u prvoj kitici. Javila se Mima i odgovorila da se u prvoj kitici - Ovdje je umro moj did, na ovoj njivi, ovom kamenu - govori o djedovoj smrti. Roko je onda kazao da njemu nije jasno kako je djed umro i na njivi i na kamenu. Pips je objasnio da je kamen bio u njivi, i da je djed pao i udario glavom u kamen. Mima je na to kazala jooj kako ne razumijete, i objasnila da njiva znači obradiva zemlja, a kamen krš, i da je se tu misli na Hrvatsku, koja ima Slavoniju i Dalmaciju, krš i plodnu zemlju.

Nastavnik je Mimi dao peticu a onda pitao što kazuje u drugoj kitici: Daj, Bože da i moj otac svojim mrtvim tijelom sastavi ovu zemlju.

Pips je odgovorio da se u drugoj kitici govori kako sin želi da mu umre otac, pa da njemu ostane njiva. Đurđa je kazala da to sigurno nije točno, jer pjesnik voli svoga djeda i svoga i oca, inače ne bi takva pjesma bila u čitanci. Nastavnik je kazao da

je to logično, i pitao nas da objasnimo izraz sastavi zemlju.

Tuta je kazao da on misli da je to štamparska greška, i da je trebalo pisati sastavi sa zemljom. Mima se javila i kazala joooj, kako ne razumijete, i objasnila da se taj izraz nadovezuje na prethodni, i da se trebaju povezati Slavonija i Dalmacija, tojest da pjesnik moli boga da njegov otac nastavi voljeti Hrvatsku kao što je volio did. Nastavnik je zadovoljno kimnuo glavom, a Tuta se javio i kazao da se Slavonija i Dalmacija najbolje mogu sastaviti preko Bosne, i da njegov ćaća kaže da će to tako prije ili kasnije bit.

Prica je kazala da neće, jer je Bosna i Hercegovina međunarodno priznata država, i članica UN. Tuta je kazao da je to bila i Jugoslavija, pa više nije, i da njegov ćaća do sad nikad nije pogriješio, i svaki rezultat pogodi, i da bi se mogao obogatit u kladinicama, da nije njihov suvlasnik. Nastavnik je prekinuo ovu raspravu, i zatražio da objasnimo treću kiticu - da nigdje ne padne gdje mu nije dato.

Javio se Roko i kazao da on ipak misli da je djed pao na njivi i udario glavom u kamen, jer se evo sada spominje padanje. Nastavnik je odmahnuo glavom i kazao Roku da obrati pažnju na smisao cijele kitice, i pitao što znači pasti gdje je dato.

Javio se Mladen i kazao da je njegov did u kolovozu pao s kruške na krmka, i da su ga onda morali ispeć i pojest. Na to su neke cure u razredu ciknule. Onda je Nastavnik pitao koga su morali ispeć i pojest, dida, a Mladen je odgovorio da ne dida nego krmka, jer mu je did slomio vrat, ali da didu nije bilo ništa, jer mu je bilo dato da padne na krmka, tako je baba objasnila. Onda smo se svi smijali što su neki mislili da su ispekli Mladeonog dida, dok nas nastavnik nije prekinuo i objasnio da glagol pasti ovdje ne znači pasti s nečega, nego umrijeti, poginuti. Onda se javila Jerica, i ispričala kako je brat od njenog dida

pao u lovu, jer je njegov kum od njega mislio da je vepar.

Nastavnik je kazao da se takve stavri događaju kad ljudi nisu oprezni s oružjem, ali da je važno biti oprezan i riječima, jer smo vidjeli kakvu je zabunu izazvao Mladen, i da se moramo točno i precizno izražavati. Pips je pitao a moraju li se precizno i točno izražavati i pjesnici u čitanci. Nastavnik je odgovorio da naravno da moraju, jer od njih se takvom izražavanju i učimo. Pips je onda pitao zašto se onda ovaj Tomičić izražava ovako nejasno, pa nas stalno dovodi u zabunu. Mima je na to ispustila neki zvuk, i kazala da se pjesnik izražava sasvim točno, ali ga ne razumiju oni koji ne čitaju pažljivo i koji ne razumiju najbolje svoj maternji hrvatski jezik. Nastavnik je kazao da mu nije običaj davati dvije ocjene na jedno času, ali da je Mima zaslužila još jednu peticu. Dok je on upisivao ocjenu, javila se Prica i pitala Mimu da li su na tom jeziku za ljude koje netko baci u jamu može reći da su pali. Tuta je dobacio da bi bolje bilo reći upali, i malo se nacerekao, ali je Nastavnik lupio šakom u stol i kazao da danas radimo Tomičića a ne Kovačića, i da jame nemaju veze s ovom pjesmom, i da pređemo na sljedeću kiticu.

Durđa je pročitala: Ljubim to mjesto čiste ljubavi, mjesto spokojne smrti, kao što se ljube krv i zlato.

Prica je pitala da njoj nije jasno ko može ljubiti krv? Roko je kazao vampiri. Mladen je kazao da njegov did voli krv Isusovu, i da se on i župnik često prepiru je li bolja žilavka ili blatina. Prica je pitala kako se ljubi zlato? Hitrec je kazao kao žene, i napravio se kao da ima na rukama do lakata narukvice, i prstenje... Prica je kazala da je njoj ovo poređenje glupo, da se ljubav svodi na ljubjenje krvi i zlata. Onda je Mima kazala da baš nije glupo nego da je odlično, jer nam govori kako se domovina mora ljubiti kao najveća vrijednost. Prica je na to odbrusila da njoj krv i zlato nisu najveće vrijednosti, a da možda jesu debilima koji misle da je ženama nakit glavna stvar u životu. Mima je objasnila da krv ne znači bukvalno krv, nego rod, a da zlato znači sjaj i plemenitost. I da se u sljedećoj kitici tome pridodaju i kršćanske vrijednosti, jer se veli: Ovdje su svi moji stajali u snu i u gladi, u zavjetu kruha i vina, a jasno je šta simboliziraju kruh i vino.

Prica je pitala Mimu da objasni kako se može u snu stajati. Pips je kazao da može, ako je čovjek mjesečar. Mladen je onda ispričao kako je jedna njegova tetka bila mjesečarka, i kako je pala s krova. Pips je pitao

je li i ona pala na krmka, a Mladen je odgovorio da nije, nego na dida, koji je doli pazio na nju. Mima se zacrvenila, ali je svejedno objasnila da san ne znači spavanje, nego viziju, i da je ta vizija slobodna Hrvatska, a da se to vidi iz posljednje kitice: Daj, Bože da ova zemlja ostane uvijek samo moja i mog sina.

Prica je na to rekla fuj!

Nastavnik i Mima su uglas pitali šta fuj?

Prica je kazala da je fuj željeti zemlju samo za sebe, da je to čisti egoizam, i da je fuj što se u pjesmi nigdje ne spominju žene, nego samo did, otac, sin, i da je fuj i to što se ovakva pjesma uopće nalazi u čitanci.

Mima je kazala da se žene ne spominju, jer je ovo domoljubna pjesma, a u domoljubnim pjesmama su važniji muškarci, jer oni brane zemlju, vode svećenici, gospodare zemljom, daju ženama prezimena, a žene njima potomstvo.

Prica je dodala kao i druga priplodna stoka i kokoši nosilje. Nastavnik se umiješao i kazao da se na njegovom času žene neće porediti s kravama i ovcama, i da se Prica treba stidjeti što je Hrvatice

koje rađaju djecu usporedila sa stokom. Prica je odgovorila da ona to nije učinila, ali i da jeste, glupanima se ne mogu drugačije objasniti stvari nego basnama.

Nastavnik se zacrvnio i pitao na koga točno Prica misli.

Prica je odgovorila da misli na svakoga tko muškarce pretpostavlja ženama.

Nastavnik je pitao na primjer.

Prica je odgovorila na primjer autori čitanke, jer se u interpretaciji obraćaju samo učenicima: Koju bi vrstu lirskih pjesama ti osobno UVRSTIO ovu pjesmu. Da nisu likovi iz basne, pitali bi jednostavno: kojoj lirskoj vrsti pripada Tomičićeva pjesma.

Pips je promrsio: kretenskoj.

Nastavnik ja kazao MOLIM?!

Prica je ponovila glasno kretenskoj. I objasnila da pjesma koja se završava poentom Daj, Bože da ova zemlja ostane uvijek samo moja i mog sina ne može biti nikakav druga nego kretenska.

Mima je kazala da je to njoj smiješno, da jedna obična učenica kao što je Prica komentira jedan uradak pjesnika i domoljuba kakav je Tomičić. I da je šteta što u čitanci nema i njegovih naučnih tekstova, iz kojih se vidi da su Hrvati porijeklom iz Irana.

Tuta se onda lupio po čelu i kazao da nije imao pojma da je to isti čovjek, jer da jeste, pročitao bi pjesmu više puta. Prica je kazala da ona o tome ne zna ništa, ali da joj već zvuči glupo. Tuta je kazao da nije glupo, nego da je genijalno, i da je sve dokazano. Mi Hrvati smo porijeklom iz Irana, nastali smo od Hurita koji su se pomiješali sa Arijcima.

Prica je pitala gdje smo se pomiješali, u Teheranu?

A Tuta je salvodobitno odgovorio ne, nego u Ezopotamiji.

Stop by step

Danas smo na času radili Narodna predanja o Sarajevu, i nastavnik je pročitao predanje Đerzelezove stope:

“Narod pripovijeda da se vide stope Đerzelezova dorata na Debelom brdu kraj Sarajeva i još na mjestima u okolici, koje su ostale kad je Alija na njemu skakao s jednog brda na drugo. Narod vjeruje da je u ono doba kamen bio mekan. Toliko zna d apriča naš muslimanski svijet o tim udbinama u kamenu, koje označuju kao stopala konja svoga najboljeg junaka.”

Kad je pročitao ovo predanje, nastavnik nam je postavio prvo pitanje iz interpretacije: “Da li su vas ova predanja podsjetila na nešto slično što je vama poznato? Ispričajte.”

Cviko se javio i ispričao kako je jednom jedan dječak skakao po Ferhadiji s jedne neslomljene ploče na drugu, i kako je ugazio u pseće govno, i onda su mu ostali tragovi. Nastavnik se naljutio, i rekao Cviki da sjedne i da se ne glupira, i da to nije predanje nego doživljaj.

- U predanjima je najkonkretniji dio sadržaja (grom, ili bar historijskim tragovima. Uočite elemente Predanja (legende) stvarnim ili konkretnim dijelovima i historijskim pojavama.
- Predanja (legende) sadržajno teže ka istini poručuju, ali i mašta ih čini zanimljivim. Ovo je rezultat takvih događanja po čemu se...

Mija je ispričala kako je Posušje dobilo ime po tome što kad je Đerzelezov dorat jednom bio žedan, on je popio cijelo jezero koje je tamo bilo, i otada se mjesto zove Posušje. Nastavnik je bio zadovoljan i pitao je da li još neko zna neko zanimljivo predanje. Javio se Nerko i rekao da je jednom Željeznica bila nabujala, i nije se mogla preći, i Đerzelez je rekao svom doratu: ili dža ili bu, i Dorat je preskočio na drugu stranu, i od tada se to mjesto na koje je dorat doskočio zove Ilidža. Nastavnik je klimnuo glavom i pogledao po razredu da li se još neko javlja za riječ. Onda se javila Tijana i ispričala kako narod vjeruje da kamenolom Krupac nije kamenolom, nego da se brdo odvalilo kad se Đerzelezov dorat pomokrio na njega. Nastavnik je prasnuo, i pitao Tijanu gdje je to pročitala. Tijana je rekla nigdje, nego da je to usmena predaja.

Majda je digla ruku i rekla da je to Tijana izmislila, jer se urinom ne može razbijati kamen. Tijana je odgovorila da može, ako je kamen mekan, a narod vjeruje da je u ono doba kamen bio mekan. Nastavnik je rekao ne smijemo predanja shvatati bukvalno, i da je u predanjima zanimljiva mašta kojom narod objašnjava pojave. Onda je pitao znamo li još neko predanje u kome se vidi ljepota narodne mašte.

Javio se Nerko i ispričao kako je jednom kralj Tvrtko bio u lovu u okolini Bobovca, i vidio jednu pastiricu kako piški. I pošto nikad prije nije vidio žene kako to rade, on je uzviknuo “Mala nužda čučanj, a velika Kakanj”, i tako je to mjesto dobilo ime Kakanj. Nastavnik je pitao Nerka od koga je to čuo, a Nerko je odgovorio da nije čuo, nego pročitao na internetu. Zina se javila i rekla da je ona isto na internetu pročitala da kod Vareša ima jedna velika kamena kugla, za koju narod vjeruje da brabonjak Đerzelezovog dorata. Deme je na to rekao da je njemu to glupo, jer da konji nemaju brabonjke. Nastavnik je dodao da je to očigledno falsifikat, i da ne smijemo vjerovati svemu što pročitamo na internetu, jer tamo svako može pričati svašta.

Tijana je rekla da isto tako i u predanjima svako

može pričati svašta.

Nastavnik je rekao da nije isto, jer su predanja sakupljali ozbiljni ljudi i naučnici, i da njima nikad ne bi promaklo to da konj nema brabonjke.

Tijana je onda pitala nastavnika kako je naučnicima onda promaklo da konj ima stopala. Nastavnik je pitao Tijanu kome je to promaklo. Tijana je još jednom pročitala naglas prvu rečenicu iz predanja Đerzelezove stope: “Narod pripovijeda da se vide stope Đerzelezova dorata na Debelom brdu kraj Sarajeva i još na mjestima u okolici.”

Nastavnik se malo zburnio. Majda je digla ruku i rekla da je to sigurno greška, jer u naslovu piše da su stope Đerzelezove. I sa sljedeće strane je pročitala: “Dosta bajkovitosti sadrži i predanje o Aliji Đerzelezu, glasovitom bošnjačkom epskom junaku. Gdje su se utisnule njegove stope?”

Onda je Nerko pitao Majdu šta će u predanju dorat, ako su stopala Đerzelezova, a ne njegova. Onda je Cviko rekao da je Đerzelez možda imao duže noge od dorata, pa da je dorat skakao, a Đerzelez se dočekivao. Onda je skočio sjedeći na stolici, da pokaže kako, od čega je nastao urnebes u razredu. Kad se urnebes smirio, javio se Deme i rekao da bi to

moglo bit kad bi dorat bio poni, a svi znamo da nije, nego da je bio visok tri metra i težak dvije tone.

Cviko je rekao da je Deme u pravu, inače bi predanje o Trebeviću bilo isto falsifikat. Nastavnik je pitao koje predanje o Trebeviću. Cviko je objasnio da je prema narodnom predanju Trebević samo s jedne strane šumovit zato što je Đerzelezov dorat prnuo i opuho svo drveće s druge. Tu je opet nastao urnebes, dok se Nastavnik nije pribrao i lupio šakom u katedru.

Onda je rekao da će sazvati roditeljski, i da nikad u karijeri nije doživio da se učenici ovako odnose prema historijskom pamćenju našeg naroda. Tijana je odgovorila da se mi ne odnosimo prema pamćenju naroda, nego prema čitanki koja ne razlikuju stopala i kopita.

Svaki razred odspavaj

Danas smo na satu hrvatskog radili priču Roberta Fulghuma Sve što trebam znati naučio sam još u vrtiću. U toj priči taj Robert koji je bivši svećenik a sada ima jahtu jer se obogatio od knjige Sve što trebam znati naučio sam još u vrtiću priča kako mu je jednom stao motor jer je sipao bolje gorivo, i kako je tada zaključio da je sve što treba znati naučio još u vrtiću.

Nastavnik je pitao šta je to sve, i onda se Mima javila i pročitala:

“Sve što trebam znati o tome kako valja živjeti, što činiti i kakav biti, naučio sam još u vrtiću. Mudrost me nije čekala na vrhu planine, na kraju dugog uspona školovanja, nego se krila u pješčaniku dječjeg igrališta. A evo šta sam naučio:

Sve podijeli s drugima.

Igraj pošteno.

Ne tuci ljude.

Svaku stvar vrati gdje si je našao.

Počisti za sobom.

Ne uzimaj što nije tvoje.

Kad nekog povrijediš, ispričaj se.

Peri ruke prije jela.

Pusti vodu u zahod.

Topli keksi i hladno mlijeko su zdravi.

Živi uravnoteženo: malo uči, malo razmišljaj, crtaj, slikaj, pjevaj i pleši, igray se i radi - svaki dan od svega pomalo.

Svakog poslijepodneva odspavaj.

Kad izađeš u svijet, budi oprezan u prometu, drži se za ruke i ne udaljavaj se od svog druga.

Ne zaboravi da čuda postoje.

Jerica je uzdahnula i kazala da nju ova priča podsjeća na velečasnog, koji isto ovako lijepo govori nedjeljom. Grga je kazao da je normalno da je podjeća na velečasnog, jer je pisac i sam bio

svećenik. Onda je pročitao ono što o piscu piše u čitanki: “Znaš li, da su Fulghamova djela nastajala tako što ih je najprije kao svećenik govorio ljudima, a tek nakon objavljivanja na radiju i u tisku doživjela su književni uspjeh”.

Pips je pitao Jericu šta velečasni govori nedjeljom. Jerica je kazala da on isto govori kako čuda postoje. Prica je pitala kakva čuda. Jerica je ispričala kako je neki čovjek u Žepču bio slijep i kako je izmolio očenaš i progledao. I kad je vidio gdje živi šlogiro se i osto nepokretan, dodala je Prica. Grga je ispričao kako se on jednom molio da Dinamo pobijedi Hajduka i tako je i bilo. Onda je Tuta dobacio da je

Svaku stvar vrati gdje si

Počisti za sobom.

Ne uzimaj što nije tvoje

Kad nekog povrijediš, i

Peri ruke prije jela.

to veće čudo da Dinamo dobije Hajduka nego da slijep čovjek progleda.

Onda je nastavnik pitao šta nam se u priči najviše sviđa i zašto.

Mima je digla dva prsta i kazala da se njoj najviše sviđa ono da se držimo za ruke i ne udaljavamo. Tuta je kazao da je to njemu glupo. Nastavnik je digao vjeđe i kazao Tuti da objasni. Tuta je objasnio da kad bi se on držao s drugom za ruke svi bi mislili da je peder. Jerica je kazala da pisac nije mislio na takvo držanje za ruke. Nino je pitao kako mi to znamo. Jerica je kazala zato što je on propovjednik, a zna se kako crkva gleda na te stvari. Prica pitala kako. Jerica je kazala da se ona protivi svakoj ljubavi koja nije od boga, a to znači i ljubavi dva muškarca. Jerica je kazala da nije od boga ni ljubav svećenika s dječacima, pa su ovih dana pune novine takvih slučajeva.

Onda je nastavnik kazao da to nije tema ovog časa, i da se vratimo priči. Mi smo se vratili priči, i Grga je kazao da on kad god pije hladno mlijeko mora u zahod, ali da se nije zato javio, nego mu nije jasno da li kad se obriše poslije nuže mora pokupiti papir za sobom, kao što u priči piše da treba počistiti za

sobom. Jerica je kazala da ne treba, jer ima drugo pravilo za to, koje veli Pusti vodu u zahodu.

Nino je kazao da njemu nije jasno to sa zahodom. Nastavnik je pitao šta mu nije jasno? Nino je odgovorio da mu nije jasno kako će se puštat voda u zahodu u kojem nema vode. Nastavnik je kazao da takvih zahoda ima samo na selu, a mi fala bogu ne živimo na selu. Nino je onda kazao da je to istina da ne živimo na selu, ali da u zahodu u školi nema vode, jer je zatvorena, zato što je zahod začepljen. Jerica je kazala da je začepljen zato što su neki učenici bacali u zahod masne papire od bureka, umjesto da su ih bacali u kante za smeće.

Onda je Tuta kazao da kante za smeće ne služe za bacanje smeća nego za igranje košarke na odmoru.

Grga je pitao da li onda smetljari griješe zato što uzimaju nešto što nije njihovo. I da li treba spavati popodne i kad smo popodnevna smjena? Nastavnik je kazao da ne smijemo čitati priču tako bukvalno. Sve su piščeve misli alegorije.

Onda se javila Ivana i pitala šta je alegorija u zapovijedi “peri ruke prije jela”.

Nastavnik je kazao da to nije alegorija. Onda je

Petra pitala šta je alegorično u nauku “svakog poslijepodneva odspavaj”. Nastavnik je odgovorio da nije ni to alegorija.

Onda je Prica kazala da piščeve misli nisu alegorije nego budalaštine. Kad bi autori čitanke sami vjerovali u sve što ovaj pisac piše, kazala je Prica, onda bi ovu priču trebali vratiti gdje su je našli.

I pustiti vodu, dodao je Grga.

Nastavnik je kazao da su te budalaštine prodane u 16 miliona primjeraka i da su prevedene na 27 jezika.

Prica je kazala da na naš nisu baš morali.

Mima je kazala da baš jesu. Jerica je kazala da je njoj ovo najbolja priča u čitanci.

Prica je kazala da je to istina, ali da to ne znači da je priča dobra, nego da je čitanka glupa i da njoj nije jasno zašto čitamo ovu priču, ako smo sve što trebamo znati naučili još u vrtiću.

Nastavnik je ponovio da je priča alegorija. Prica je kazala da alegoriju nismo učili u vrtiću. Jerica je primjetila da Prica tako govori zato što ne razumije riječi božije, jer ne ide na vjeronauku. Prica je rekla

točno da ne ide, jer tamo odraslima govore kao da su uvrću. Kao da su retardirani, dodao je Grga.

Prica je dodala da je ova priča uvredljiva za svakoga ko nije retardiran. Ispada da je cijela škola višak. Liječi li se itko u razredu kod liječnika koji je sve što treba znati naučio u vrtiću, upitala je. Jerica je kazala da je Isus izliječio gubavog i oživio mrtvog, a to niti jedan liječnik ne može. I da ne smijemo zaboraviti da čuda postoje. Prica je onda kazala da će povjerovati u čuda kad Jerica na globusu isprve pronađe Aziju. Jerica je kazala da je ona pogriješila zato što nije bila navikla da je karta svijeta okrugla. Nastavnik ih je prekinuo i kazao da ovo nije čas zemljopisa. Prica je kazala da nije ni čas vjeronauke, i da bi se autori čitanke trebali ispričati. Nastavnik je pitao zašto i kome. Prica je kazala svima koji školovanje ne brkaju sa dresurom.

Rimovanje sa ovno

Danas smo na stau radili pjesmu Moj grad Ljubuški od pjesnika Petra Jakovljevića Ljubušaka. Mima je naglas pročitala pjesmu:

Mio mi je moj Grad - kao Zemlji Sunce;
Sve mu stijene ljubim, krše i vrhunce,
Beriš i bregove, vrlet i planine,
rasadnjake, bašče, pećine doline.

Prostire se divan, na strmoj vrleti,
A opasan hridom, grabom i goleti
Podno rušnog zida "Šćepanova grada",
Gdje je prošlost mnogo bilježila jada.

Bilježila jada, ne da smo ih htjeli;
Nego, što smo rodno kamenje voljeli,
Pa za ljubav svoje Slobode, stijena -
Branijasma Grudu od tuđih hijena.

Volim i djevojke; a kako i ne bi,
Kada su radišne u kućnoj potrebi -
I ko drijen zdrave, mile, ponosite,
Ružinoga ruja, čiste i stasite.

Volim i seljake, od kog mi je pleme.
Kroz čije žuljave dlane teče sjeme,
Čiji plod sve hrani - a - zdrav život daje
Potomaka čilih, da nam povijest daje.

Onda je nastavnik pročitao pitanje iz interpretacije:
Kojim riječima pjesnik izražava svoju ljubav prema
svojemu gradu?

Onda se javila Perica i kazala da pjesnik ne izražava
ljubav prema gradu nego prema kamenju i stijenama,
jer piše da ljubi stijene i grab i golet i sve tako neke
stvari koje nemaju veze sa gradom.

Onda se javila Mima i kazala da njoj nisu jasni
stihovi:

Pa za ljubav svoje Slobode, stijena -
Branjasmo Grudu od tuđih hijena.

Onda je nastavnik pitao šta joj nije jasno. Onda je Mima kazala da joj nije jasno otkud u Bosni hijene. Onda je Tuta kazao da pjesnik ne misli na životinje nego na muslimane. Onda se javio Pips i kazao da onda pjesnik ne izražava ljubav prema gradu nego mržnju prema muslimanima. Onda je Prica pitala ko stavlja u čitanke pjesme koje izražavaju mržnju. Onda je nastavnik kazao da pjesnik ne misli da su muslimani hijene, nego je tako rekao jer mu je trebala riječ koja se rimuje sa stijene.

Bilježila jada, ne da smo ih htjeli:
Nego, što smo rodno kamenje voljeli,
Pa za ljubav svoje Slobode, stijena –
Branjasma Grudu od tuđih hijena.

Onda je Đurđa kazala da je njoj glupo da se zbog rime vrijeđaju milioni ljudi. Onda je Tuta kazao da to nisu ljudi nego neprijatelji. Onda je Prica kazala da se ne rimuje samo hijena sa stijena. Moga je pjesnik napisati Pa za ljubav svoje Slobode, stijena - Branjasma Grudu od tuđijeh žena. Onda je Grga dodao antena. Onda je Tuta dodao kretena. Onda je Mima kazala da ne mora pisati za ljubav stijena jer

je to ionako glupo, da se nešto radi za ljubav stijena. Mogao je napisati naprimjer da se za ljubav grožđa branio od tuđeg gvožđa. Onda je Pops kazao za ljubav blitve od tuđe britve. Onda je Kruno kazao za ljubav govna od od tuđeg ovna.

Onda je nastavnik kazao da se ne bi trebale takve riječi izgovarati na času, jer to nije lijepo i pristojno. Onda je Kruno kazao da za ljubav nimeta od tuđega izmeta. Onda je Tuta rekao da se na času hrvatskog ne bi trebali izgovarati turcizmi.

Onda je Prica pitala zašto nije lijepo i pristojno reći za izmet govno, a pristojno je reći za drugi narod da su hijene?

Onda je Nastavnik kazao da nije isto stijena i govno, jer stijena je krš, a krš je Hercegovina, a Hercegovina je domaja, a govno nije domaja. Onda je Prica kazala da nije Kruno mislio da je domaja govno, nego je tako rekao jer mu je trebala riječ koja se rimuje sa ovno.

Onda je Tuta kazao da on može zamisliti pjesnika kako ljubi stijenu, ali ga ne može zamisliti kako ljubi govno. Onda je Perica kazala da je lakše zamisliti pjesnika kako ljubi govno nego kako ljubi pećinu. Onda je Nastavnik kazao da je glagol ljubiti ovdje

u značenju voljenja a ne poljupca. Onda je Jerica kazala da njen did u značenju voljenja ljubi kravlje govno, i da uvijek kad ga u polju nađe donese ga kući za kompost, a stijenu nikad de donosi.

Onda je nastavnik kazao da svejedno nije lijepo u domoljubnoj pjesmi pominjati takve riječi i da odgovorimo na pitanje iz interpretacije kako pjesnik opisuje djevojke, a kako seljake?

Onda je Perica odgovorila da djevojke opisuje kao seljanke, a seljake kao indijance. Onda nastavniku nije bilo jasno zašto indijance, i onda je Perica odgovorila zato što žive u plemenu. Onda je nastavnik objasnio da imenica pleme ovdje znači rod, pretke.

Onda je Perica pitala zašto je Ljubuški grad ako u njemu žive seljaci? Onda je Željka objasnila da pjesnik ne misli na građane nego na svoje predake, koji su bili seljaci. Onda je Mima kazala da pjesnik ne misli na današnji grad, nego na stari grad, na kulu, na zidine, i da zato on ljubi te stijene, jer tu je nekad bio hrvatski kralj. Onda je nastavnik dao Mimi peticu. Onda je Prica kazala da ako je nama pleme od seljaka, da su onda Hrvati isto seljački narod kao i Srbi. Onda je Tuta kazao da je Prica

bolesna. Onda je Prica kazala da jeste, ako se o zdravlju uči iz glupih pjesama a ne iz medicine. Onda je Mima pitala da zašto je pjesma glupa? Onda je Prica objasnila da je glupa jer opisuje žene kao kućne pomoćnice. Pjesma je glupa, jer su u njoj zdrave djevojke one koje su rumene i čiste i stasite. Onda je Jerica kazala da je njena baka takva, i da može lijeom rukom prebaciti jabuku preko sljemena. Onda je Mima pročitala Prici da je pjesma nastala 1894. Onda je Prica pročitala Mimi da je pjesnik umro 1967. i ako do smrti nije napisao ništa bolje, onda je čitanka komotno mogla i bez ove. Onda je Tuta kazao da nije, jer ove pjesme pokazuju ko voli svoju maju i domaju, ako je izdajica i glupan.

Onda je Kruno kazao da je smislio rimu u kojoj se ne spominje govno. Onda je nastavnik kazao da čujemo. Onda je Kruno izrecitirao.

Da za ljubav djece Slobode i znanja -
Trebamo braniti Školu od pjesničkih sranja.

Onda je odzvonilo.

Ponos degeneracije

Danas su se osmi razredi vratili s ekskurzije u Italiju. Bilo im je super. Medo je na facebooku stavio na glasanje ko je ispao najveća faca. Jedan učenik je pišao u fontanu. Jedan je prelazio s balkona na balkon, s osmog sprata na deveti. Dvojica su izvalili vrata od sobe iz baglama i igrali na njima ping-pong. Dvije cure su izvodile striptiz. Jedna se svaki dan u autobusu fatala s drugim dečkom, a na povratku je promijenila trojicu. Jedan se napio i povratio razrednici na nove italijanske cipele. Jedan je krao nutelu u samoposluzi, pa kad su ga uhvatili glumio je da udario je čuvara u cjevanicu i pobjegao. Jedna učenica je prodavala svoje gaćice na aukciji. Dva dečka i dvije cure su igrali poker u skidanje. Jedan učenik je skupio osamnaest pepeljara, osam šolja za kafu i pet peškira. Dvojica su se pobila zbog toga što je jedan sipao so u kafu, a kafa je koštala 4 eura. Jedna cura se izgubila u Veneciji, ali je našla policija. (Legenda se nije htjela javit na mobitel jer joj je bilo žao kredita.) Dva dečka su pljuvala u gondole. Jedan razred se potukao jastucima, dvije sobe su se preko balkona špricale fantom. Neko je nastavniku matematike podmetnuo jaje pod guzicu

na doručku. Tri dečka su se na benzinskoj stanici potukla s nekim debelima iz srpske ekscurzije. Jedna soba je od toalet papira pravila logorsku vatru, pa je gasila ventilatorom, pa se upalio protivpožarni alarm. U jednoj sobi su pušili pa kad je pokucala razrednica svi su se zaključali u wc a neko je bacio ključ u šolju. A jedna se učenica napila votke i likera da nije mogla da hoda, i onda su je dovezli u hotel u kolicima iz supermarketa. Jedna druga se zaljubila u kelnera, i htjela je da se otruje kao Julija, pa je popila neke tablete, i onda je imala proliv do kraja ekscurzije. A jednu curu je u disku dečko bacio prejako, pa je prevrnula sto i polupala sve sa stola, i onda je plakala zbog fleke na haljini. Dvije cure su se izgubile na benzinskoj pumpi. Jedan dečko se sakrio u boks za kofere, htio da vidi može li se prošvercati preko granice, našao ga je vozač kad je htio da ostavi neke svoje pakete. Neka raja je skidala gaće i sa sećije autobusa pokazivala guzice vozačima. A jedan se dečko u muzeju zaglavio u spravi za mučenje, uvukao glavu pa nije mogao da je izvuče. Jedva su našli ko ima ključ da otključa spravu. Jedan je htio da bude džentlmen, pa je razrednici donio buket od sto ruža, onda je ujutru bila frko što je neko opuho sve cvijeće iz hotelske bašte. A u jednom hotelu uprava je molila da kad budu razbijali staklena vrata razbiju neka druga osim ulaznih, jer su smislili da

zahvaljujući našim ekskurzijama obnove sva vrata u hotelu. Jedan se umalo nije udavio, dok je ronio da izvuče čep iz bazena. A drugi se napio da se ničeg nije sjećao, pa mu ujutru rekli da je ošamario razrednicu, pa joj se do kraja ekskurzije izvinjavao. A vozaču su pjevali da doda gas, a on pustio neki sprej što smrdi, pa pola autobusa povraćalo. A vodič je sto puta rekao da ne zaborave da plate račun kad nešto kupuju. Jedan je pojeo osamnaest hamburgera u komadu, pa mu poklonili kapu u mekdonaldsu. I super mi je što su napunili kadu pjenom iz aparata za gašenje požara. Super su ekskurzije. Super je kad možeš raditi što ti je volja. Znaš da ti neće smanjiti vladanje, jer se moraš upisati u srednu školu, znaš da ti roditelji neće ništa, jer je njima važno da se malo opustimo poslije teške školske godine.

Pretražio sam cijeli facebook, nisam našao osim Venecije ništa: niko ne piše ništa o tome ni u kojem su gradu bili, ni gdje su ih sve vodili, ni šta su sve vidjeli. Ali kad bolje razmislim, to je skroz svejedno. Važno je samo da nije Bosna. Ili Hercegovina. Super je putovati gdje te niko ne poznaje. Što više razvališ to bolje, ko ih jebe, nije naša zemlja, policija ti ništa ne može. Kad bolje razmislim, čemu drugom služe ekskurzije? Kad ćemo se prvi put napiti i pofatati ako nećemo na ekskurziji?

Da naši roditelji i nastavnici misle da to nije uredu,
promijenili bi nešto do sad.

Još 360 dana do ekskurzije. :)

O Nenadu Veličkoviću////////////////////////////////////

Rodjen u Sarajevu 1962, završio Filozofski fakultet, Odsek za književnost, isti na kojem je sada asistent. Pre toga završio Matematičku gimnaziju u Sarajevu. U magazinu Start objavljuje kolumne u kojima duhovito i kritički govori o tekstovima iz bosanskohercegovačkih čitanki i načinima na koji se oni interpretiraju u okviru nastave književnosti.

Sajt: <http://www.velickovic.ba/>

////////////////////**gost u knjizi: Vasko Popa**

Mala kutija

Maloj kutiji rastu prvi zubi
I raste joj mala dužina
Mala širina mala praznina
I uopšte sve što ima

Mala kutija raste dalje
I sad je u njoj orman
U kome je ona bila

I raste dalje i dalje i dalje
I sad je u njoj soba
I kuća i grad i zemlja
I svet u kome je ona bila

Mala kutija seća se svog detinjstva
I od prevelike čežnje
Postaje opet mala kutija

Sada je u maloj kutiji
Ceo svet mali malecan
Lako ga možete u džep staviti
Lako ukrasti lako izgubiti

Čuvajte malu kutiju

ovde ide mali crtez.....

Obožavaoci male kutije

Pevaj mala kutijo

Ne daj da te savlada san
Ceo svet bdi u tebi

U tvojoj četvrtastoj praznini
Pretvaramo daljinu u blizinu
Zaborav u sećanje

Ne daj da ti popuste ekseri

Kroz tvoju ključaonicu
Prvi put gledamo
Predele izvan sveta

Tvoj ključ okrećemo u ustima
I gutamo slova i brojke
Iz tvoje pesme

Ne daj da ti odleti poklopac
Da ti otpadne dno

Pevaj mala kutijo

Poslednja vest o maloj kutiji

Mala kutija u kojoj je ceo svet
Zaljubila se u sebe
I začela u sebi
Još jednu malu kutiju

Mala kutija male kutije
Zaljubila se i ona u sebe
I začela je u sebi
Još jednu malu kutiju

I tako je to u beskraj išlo

Ceo svet iz male kutije
Trebalo bi da bude
U poslednjoj kutiji male kutije

Ni jedna od malih kutija
U maloj kutiji zaljubljenoj u sebe
Nije poslednja

Nađite sada svet

Vasko Popa (1922-1991) jedan je od najprevođenijih i najuticajnijih pesnika druge polovine dvadesetog veka. Napisao je zbirke pesama Kora, Nepočin polje, Sporedno nebo, Uspravna zemlja, Vučja so, Kuća nasred drumu, Živo meso i Rez. Ciklus Mala kutija objavljen je 1984. i trebalo je da bude deo zbirke Gvozdeni sad, koju pesnik nije stigao da završi.

mesto za cip i katalogizaciju

edicija Mala kutija
knjiga prva

Izdavač: Grupa 484 /www.grupa484.org.rs
Za izdavača: Vladimir Petronijević
Izabrala i uredila: Ružica Marjanović
Podržala: Zagorka Aksentijević

Lektura i korektura: Ivana Bogičević-Leko
Grafički oblikuje: Škart
Štampa: Standard 2
Beograd, oktobar 2010.